

PROJEKTEAM

Mogens A. Morgen
 Simon Ostenfeld Pedersen
 Mette Boisen Lyhne
 Cecilie Julie Nielsen
 Kasper Albrektsen
 Mathilde Kirkegaard
 Amal Ashur
 Anne Kühl Hansen
 Alex Hjøllund Enevoldsen

Projektet udføres af Arkitektskolen Aarhus i samarbejde med Realdania. Rapporten må ikke gengives, undtagen i sin helhed, uden godkendelse fra Arkitektskolen Aarhus.

FORORD

Arkitektskolen Aarhus sætter med projektet Screening af Danmarks Kulturmiljøer fokus på kulturmiljøer og bebyggede helheder i Danmark. Med en screening, der skal udvælge særligt værdifulde kulturmiljøer, er formålet med projektet at pege på de værdier og udviklingspotentialer, som den byggede kulturarv rummer.

Kulturmiljøer handler ikke blot om bevaring, men skal have værdi for mennesker i dag. De fysiske spor i kulturmiljøerne fortæller stedspecifikke og ofte kraftfulde historier, som potentielt kan styrke lokale erhverv og tiltrække turister og tilflyttere, såfremt deres fortællekraft aktualiseres og aktiveres.

Projektets ambition er at tilvejebringe et strategisk og metodisk overblik, hvormed kommunerne kan identificere kulturmiljøernes værdier. De lokale fortællinger synliggøres og bliver derved et redskab til at aktivere kulturmiljøerne som en ressource for udvikling i kommunerne.

Gennem en dialogbaseret proces med de kommuner som Arkitektskolen Aarhus har besøgt, er der udviklet en metode til Screening af Kulturmiljøer (SAK). Målet er at tilvejebringe et håndterbart redskab, der på enkel vis kan anvendes af kommunerne, som er myndighed på kulturmiljøområdet.

Kulturmiljøerne i Danmark rummer store bygningskulturelle værdier med mange spændende kulturhistoriske fortællinger. Ved at sætte disse fortællinger i spil kan vi sammen bevare og udvikle kulturmiljøernes store iboende potentialer.

SCREENING AF DANMARKS KULTURMILJØER

Kulturmiljøer har en unik sammensætning af stedbundne fortællinger og potentialer, der kan udvikles som styrkepositioner i kommunen. Kulturmiljøer giver os en forståelse af, hvem vi er, og hvor vi kommer fra. Og udvikling af kulturmiljøernes bygningskultur kan være en god forretning – ikke alene for den enkelte ejer, men også for omkringliggende boliger og kommunen som helhed, fordi kulturmiljøerne kan skabe øget livskvalitet og økonomisk værdi i forhold til turisme, erhverv og bosætning.

Arkitektskolen Aarhus har i 2016-2017 gennemført en strategisk screening af kulturmiljøer i 22 kommuner. Med initiativet Screening af Danmarks Kulturmiljøer tilbydes yderligere 30 kommuner en screening af deres værdifulde kulturmiljøer, således at størstedelen af landets kulturmiljøer og værdien af dem bliver kendt. Screeningen af kulturmiljøer gennemføres i et samarbejde mellem kommuner, museer og Arkitektskolen Aarhus.

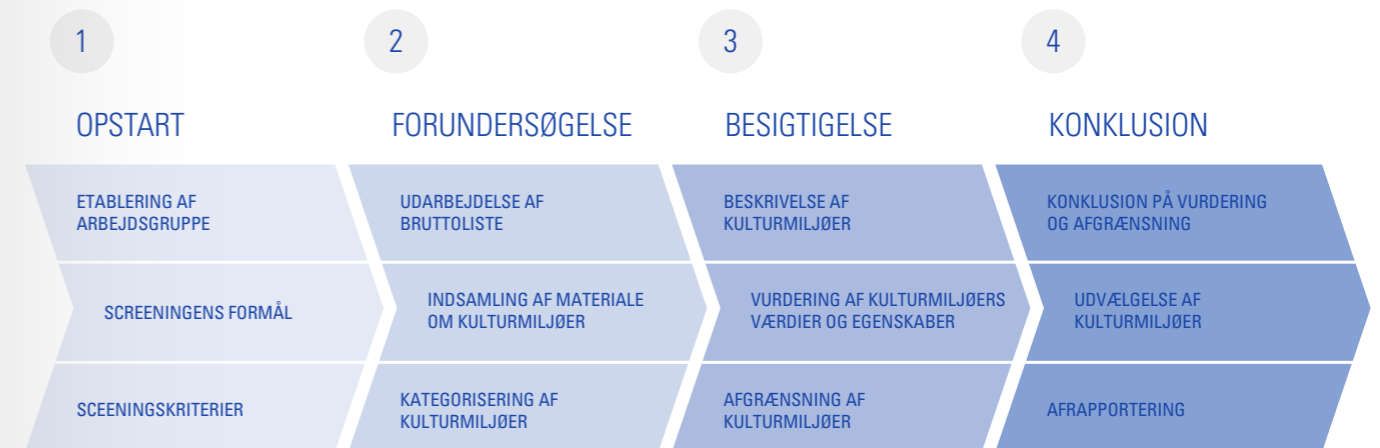
Screening af Danmarks Kulturmiljøer er en del af et forskningsprojekt på Arkitektskolen Aarhus, som skaber ny viden indenfor bevaring og udvikling af kulturmiljøer. Hertil har Arkitektskolen Aarhus udviklet en ny metode til kulturmiljøer – Screening Af Kulturmiljøer (SAK). Metoden, der er koordineret med danske og internationale værdisætningsmetoder, er udviklet med henblik på den kommunale planlægning og private rådgivere, men værktøjet kan tilpasses andre formål.

Screeningsmetoden kombinerer eksisterende registreringer og viden med besigtigelser af kulturmiljøerne, som de foreligger i dag. Kulturmiljøerne vurderes ved en værdisætning af deres kulturhistoriske værdi, arkitektoniske værdi og integritetsværdi. På baggrund heraf vurderes kulturmiljøernes samlede fortællerværdi, der danner grundlag for en nuanceret udvælgelse og prioritering. Heri indgår også en stillingtagen til kulturmiljøernes egenskaber for at fremme turisme, bosætning, erhverv og kultur, som kan udgøre et stærkt udviklingspotentiale for den enkelte kommune.

Den viden, der foreligger i kommunerne og museerne er en integreret del af arbejdsgrundlaget. Indledningsvis gennemgås den eksisterende kommuneplans udpegning af kulturmiljøer i dialog med kommune og museum. Formålet er at afdække kulturmiljøernes status; hvilke er der særligt fokus på i den strategiske planlægning, og er der væsentlige kulturmiljøer, som af forskellige årsager ikke er udpegede, men som alligevel bør indgå i screeningen? Dialogen tager også stilling til, om nogle kulturmiljøer helt bør udgå på baggrund af fastlagte screeningskriterier eller af andre omstændigheder.

Metoden er udviklet i dialog med kommuner, museer og andre interessenter og vil løbende blive opdateret som en del af forskningsprojektet. I tilknytning til projektet holder Arkitektskolen Aarhus kurser for fagfolk om kulturmiljøer.

METODE TIL SCREENING AF KULTURMILJØER (SAK)

SCREENINGSKRITERIER

- 1) Kulturmiljøet skal være udpeget, eller kunne overvejes som udpegning, i kommunen
- 2) Kulturmiljøet skal indeholde et bebygget miljø eller helhed (ikke enkeltstående bygninger, monumenter, gravhøje, ruiner, voldsteder, diger eller lign.)
- 3) Kulturmiljøet skal rumme en bærende fortælling, der kan opleves på stedet gennem synlige spor

RAPPORTENS INDHOLD

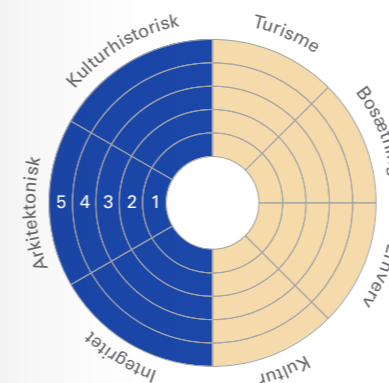
Denne rapport indeholder et skema over kommunens kulturmiljøer, kort- og billedmateriale samt uddybende kulturmiljøanalyser for udvalgte kulturmiljøer i kommunen. Skemaet sammenfatter vurderingen af det enkelte kulturmiljøes værdier og egenskaber:

KULTURMILJØETS VÆRDIER skal være aflæselige i dag og baserer sig på en vurdering af følgende tre værdiparametre, der rangeres fra 1 til 5, hvor 1 er lavest og 5 højst:

- **Kulturhistorisk værdi:** Hvordan vurderes kulturmiljøets historiske betydning og kulturhistoriske fortællerværdi?
- **Arkitektonisk værdi:** Hvordan vurderes kulturmiljøets rumlige, formmæssige og arkitektoniske kvaliteter?
- **Integritetsværdi:** Hvordan vurderes kulturmiljøets helhed og sammenhæng?

KULTURMILJØETS EGENSKABER er en indikator for iboende egenskaber ved et kulturmiljø. Kulturmiljøets egenskaber vurderes ud fra følgende fire kategorier, der rangeres fra 1 til 5, hvor 1 er lavest og 5 er højst:

- **Turisme:** Har kulturmiljøet særlige egenskaber, der kan fremme turisme og/eller turismerelateret virksomhed?
- **Bosætning:** Har kulturmiljøet særlige egenskaber, der kan rumme bosætning og/eller være en ressource for tilflytning?
- **Erhverv:** Har kulturmiljøet særlige egenskaber, der kan rumme og/eller være en ressource for virksomheder og erhverv?
- **Kulturformidling:** Har kulturmiljøet særlige egenskaber inden for formidling af kulturoplevelser og/eller aktivering af stedets fortælling?

TEMA FOR KULTURARVEN I FAXE KOMMUNE

De kulturhistoriske temaer er gennemgående hovedtræk, som har spillet en væsentlig rolle for egnens udvikling. Temaerne er karakteristiske for flere af de screenede kulturmiljøer, der i kraft af deres fysiske fremtræden afspejler bærende fortællinger i kommunen.

HERREGÅRDE OG LANDSBYER

Få steder i landet opleves et område, hvor herregårdene har styret udviklingen så markant. Flere af de nuværende herregårde i kommunen hører til nogle af landets største og har haft en enorm indflydelse på områdets udvikling fra kirke- og kapelbyggerier til anlæggelse af jernbaner, ladepladser og kalkindustri. Mange af kommunens landsbyer har ligeledes været fæstebyer under herregårdene, hvilket tydeligt opleves i de velbevarede herregårdslandskaber med alléstrukturer og vejføringer, som knytter gårde og landsbyer sammen. Et godt eksempel er Gisselfeld Gods og de omkringliggende landsbyer Bråby, Vester Egede og Nielstrup, der på fin vis afspejler herregårdens omfattende magt og betydning. Det opleves ligeledes i de arkitektoniske sammenhænge mellem godset og fæstebyerne, hvor flere bygninger er opført i egnesspecifikke stilarter.

I dag spiller herregårdene fortsat en stor rolle i kommunen, specielt inden for udviklingen af grøn energi samt tilrettelæggelse af moderne turismeformål, der udnytter de omkringliggende skove og naturarealer til rekreative formål.

KALKINDUSTRI

Kalkindustrien danner rammen om en unik og betydningsfuld egnehistorie, som har haft en stor indflydelse på udviklingen af kommunen. Foruden at være den største menneskeskabte udgravning i Danmark med et område, der strækker sig over 150ha., har kalkindustrien efterladt sig tydelige spor i det omkringliggende landskab og i den generelle bygningskultur. Kalken har blandt andet været en vigtig kilde til byggematerialer, hvorfor flere godser samt gårde og huse er opført i kalksten, såsom avlsgården ved Bregentved, Postgården i Faxe og

Hoby Fattiggård. Kalkindustrien organiseres først for alvor i slutningen af 1800-tallet under Bregentved Gods, og effektiviseres ved anlæggelsen af en skinnevej til Faxe Ladeplads i 1860'erne. I dag udgør kalkindustrien et stort og omfattende kompleks, der strækker sig fra kalkbruddet til kysten, og efterlader sig tydelige kulturhistoriske spor i form af arbejderboliger, industrikomplekser, jernbane, havnearealer, enorme, udgravede områder mm.

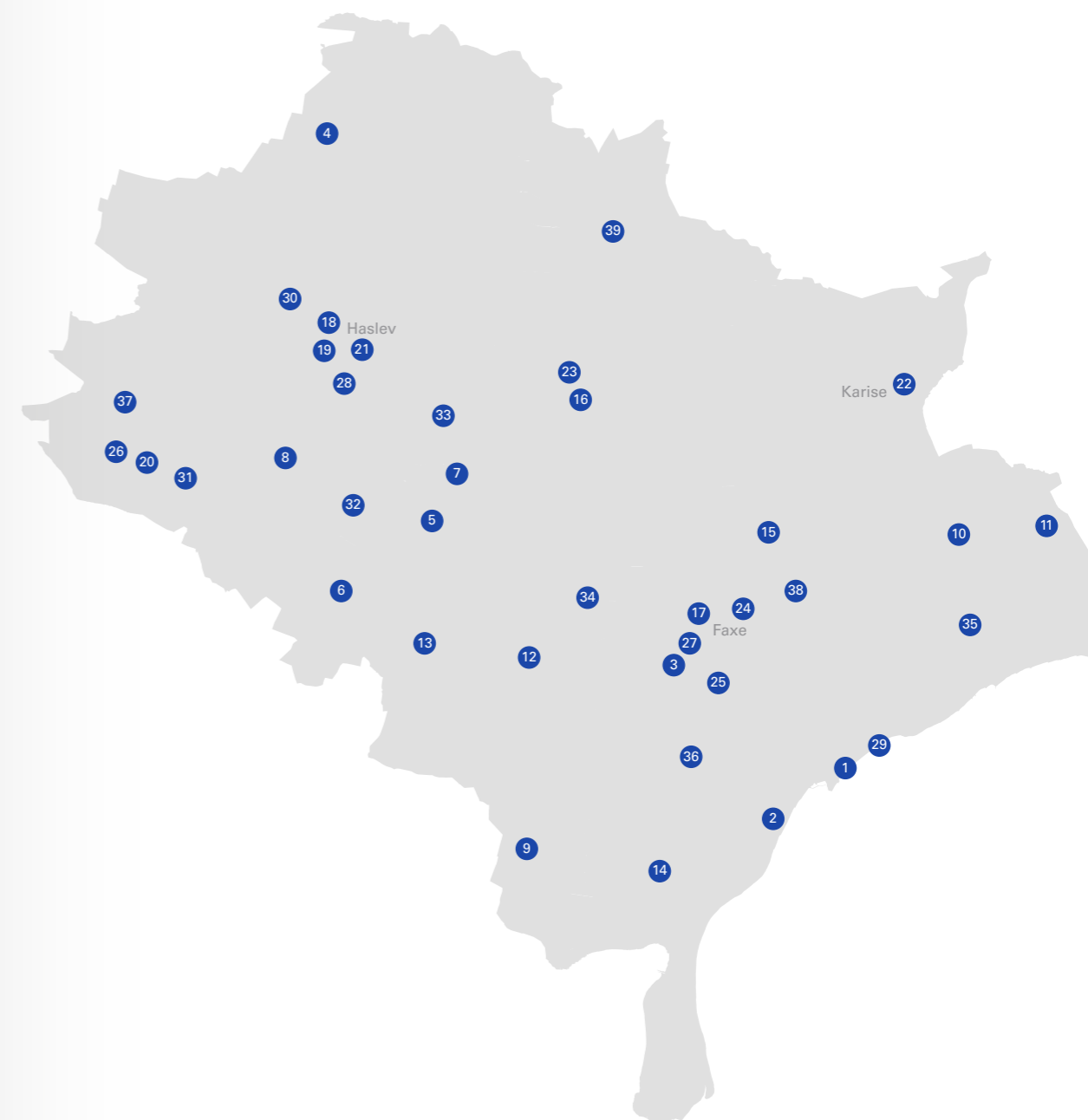
JERNBANEN

Med anlæggelsen af den sjællandske syd-bane mellem Roskilde og Masnedssund i 1870 og den østsjællandske jernbane i 1879 fra Køge til Faxe skete en større udvikling af infrastrukturen i kommunen, hvor flere stationsbyer på få år udvikledes som nye knudepunkter for industri, handel, kultur og uddannelse. Haslev og Karise er i den forbindelse klassiske eksempler på stationsbyer, der blev udviklet som nye handels- og kulturpolitiske samlingssteder med funktioner som forsamlingshuse, højskoler og tekniske skoler. I forbindelse med stationsbyerne opstod desuden flere mindre industrier, som mejeri og møbelproduktion, hvilket tiltrak arbejdere fra oplandet og fik byerne til at vokse hurtigt. Haslev opnåede på denne vis en enorm befolkningsvækst på et par tusinde før århundredeskiftet. Stationsbyer som Haslev, Karise og Faxe er alle fine eksempler på denne udvikling af nye byområder med karakteristiske stationsby træk.

VELFÆRDSTURISME

Med udviklingen af det danske velfærdssamfund blev Faxe og Faxe Ladeplads et yndet udflugtsmål fra sidst i 1800-tallet. Specielt Faxe Ladeplads og landskabet langs kysten udvikledes med sommerhuse, pensionater og badehoteller til de mange gæster, som Solvang Badehotel. Foruden den naturregne kyst blev den romantiserede forestilling om industrien ved Faxe Kalkbrud et element, som tiltrak turister helt fra København. Senere udvikledes større sommerhus- og campingområder ved blandt andet Feddet, som fortsat er et attraktivt rekreativt område for turister.

SCREENEDE KULTURMILJØER I FAXE KOMMUNE

Region: Sjælland
 Kommunenummer: 320
 Indbyggertal: 36.543 (2019)
 Største by: Haslev (11.897 indbyggere i 2019)
 Kulturmiljøer: I Faxe Kommune er der på besigtigelsestidspunktet udpeget 29 kulturmiljøer, som indgår i Kommuneplan 2013. Der er ikke udgivet kommuneatlas for Faxe Kommune. I forbindelse med nærværende projekt og i dialog med Faxe Kommune og Østsjællands Museum er der udarbejdet en liste med i alt 43 kulturmiljøer, som danner baggrund for screeningen.

BESIGTIGELSESSKEMA

Værdisætningen og potentiale vurderingen baserer sig på en vurdering fra 1 (lavest) til 5 (højest) på de forskellige parametre

1

FAXE LADEPLADS

Faxe Ladeplads består af en hovedgade med et tydeligt stationsbypræg, samt et større boligområde med blandede typologier fra stationsby til områdets funktion som badeby med sommerhuse. Faxe Ladeplads indeholder, foruden station, et tidligere sømandshjem og flere pensionater.

2

BADEHOTEL SOLVANG

Badehotel Solvang, opført 1909, er omdannet til efterskole i 1980. Omkring badehotellet ligger flere mindre boliger i samme arkitektoniske stil samt et ældre stråttækt hus. Badehotellet er placeret direkte ud til Faxe Bugt.

3

HOVBY

Hovby er en slynget vejlandsby i kuperet terræn, som sidenhen er udbygget. Landsbyen indeholder flere ældre, stråttækte huse, en tidligere fattiggård i kalksten (1869), samt Rosenkilde Mejeri (1890).

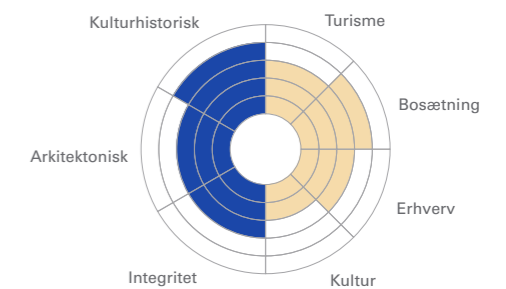
4

TERSLEV

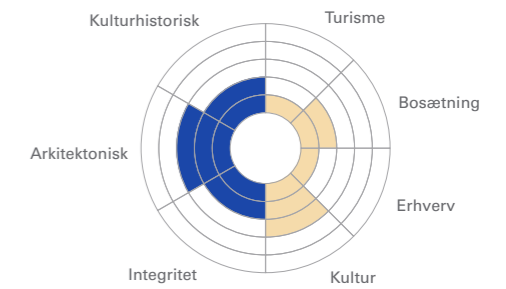
Terslev er en vejby med ældre villaer og småhuse tæt ind til den oprindelige vejstruktur. Landsbyen rummer flere spor fra andelsbevægelsen med både brugs, mejeri, kro og forsamlingshus. Landsbyen er vokset mod nordvest med nyere parcelhuse.

● VÆRDISÆTNING ● EGENSKABER

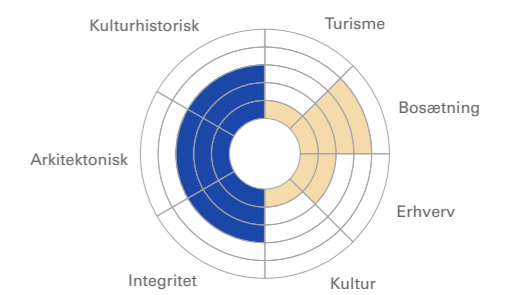

Byen er fragmenteret og af blandet karakter, hvilket gør området svært aflæseligt. Byens tidligere rolle som badeby for gæster fra København fremstår ikke tydelig og de gamle pensionater er alle omdannet med nye funktioner.

Husene ved Sibirien vurderes ikke som en del af udpegningen grundet omfattende om- og tilbygninger, dog bør flere af huse- ne SAVE-registreres. Stationsbygningen indeholder gode udviklingsmuligheder og bør sikres.

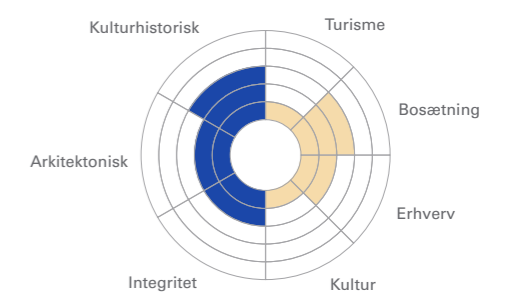

Området fremstår helstøbt med badehotellet og de mindre boliger i samme arkitektoniske stil, hvilket skaber en sammenhængende fortælling i området. Omdannelsen til efterskole har ændret områdets struktur og tilføjet fremmede elementer til stedet.

Landsbyens struktur fremstår intakt omkring Kalvehavevej, hvor meget af den ældre bebyggelse står tilbage i god stand, dog med flere om- og tilbygninger. Fattiggården står intakt og som et godt eksempel på kalkstensbyggeri. Den resterende del af byen er nyopført.

Den nuværende lokalplan sikrer landsbyens struktur gennem bevarende bestemmelser. Fattiggården og Rosenkilde Mejeri besidder gode egenskaber for udvikling og er bærende fortællende elementer, som anbefales sikret.

Sporene fra andelsbevægelsen integrerer sig fint i den ældre bykerne med flere landhuse i bindingsværk omkring Terslev Bygade og Brogade. Kroen placerer sig centralt i landsbyen, mens brugs, mejeri og forsamlingshus placerer sig længst mod sydvest på Terslev Bygade.

5

NIELSTRUP

Nielstrup er en slynget vejby med tæt bebyggelse langs vejforløbet. Syd for byen ligger Nielstrup Sø, hvis å-løb snor sig omkring bebyggelsen. Landsbyen er tidligere fæstegods under Gisselfeld, og knyttes tydeligt til godset via Nielstrupvej.

6

VESTER EGEDE

Vester Egede er en landsby med kirke, præstegård, tidl. skole og tinghus, der alle er koncentreret omkring kirken. Herudover ses flere større gårde og mindre landhuse. Byen har tidl. hørt under Gisselfeld, og de ejer fortsat de fleste af byens bygninger samt jorden omkring. Gisselfeld ejede kirken indtil april 1914.

7

ULSE

Ulse er en landsby med kun 19 husstande opstået omkring kirken. Landsbyen ligger med fire husstande ud til Sydmotorvejen, der inden motorvejens indskæring var en del af Olstrup. Landsbyen har på trods af sin størrelse både forsamlingshus (1904), tidl. skole (1899), som i dag er byens præstegård og tennisbaner.

8

BRÅBY KIRKEBY

Bråby Kirkeby er en landsby med gårde og landhuse, kirke, tidl. smedje og skole samt præstegård. Landsbyen er tidligere fæstegods under Gisselfeld Kloster, hvor Bråby Kirke var herregårdskirke for klosteret. Grundlægger Peder Oxe ombyggede kirken til sit mausoleum, men er ikke begravet i kirken.

9

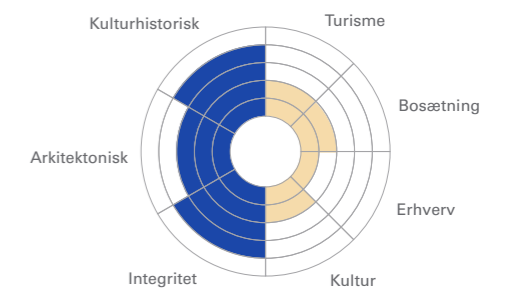
LEESTRUP

Leestrup er en forteby i udkanten af Leestrup Skov. Byen består af flere udflyttede gårde og landhuse, der ligger koncentreret omkring en indre grønning og trukket tilbage fra de omkringliggende vejforløb. I landsbyen findes en ældre landsbyskole samt et tidligere mejeri i byens vestlige udkant.

● VÆRDISÆTNING ● EGENSKABER

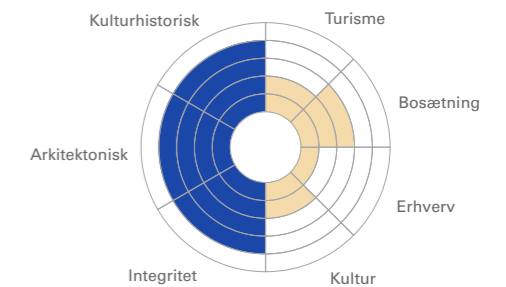
Landsbyens tætte klyngestruktur fremstår intakt, hvor de mange udflyttede gårde og huse er specielt karakteristiske og fortællende elementer for byen. I det åbne landskab omkring landsbyen findes desuden spor fra en tidligere stjerneudstyknings.

Tilknytningen til Gisselfeld kan med fordel styrkes for at genskabe fortællingen om herregårdens fæstegods. Det anbefales, at de kulturhistoriske kvaliteter, der knytter sig til landsbyen, sikres.

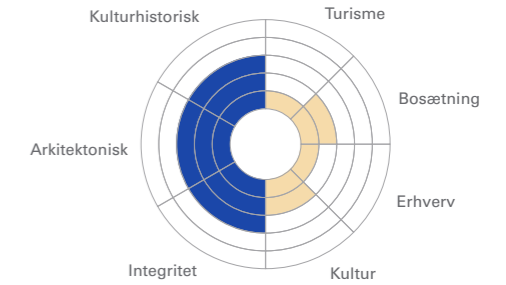
Landsbyen er helstøbt og velbevaret med tydeligt præg af Gisselfeld. De ældre gårde og huse er i "Gisselfeld-stil" med bindingsværk, stråtag og kalksten. Gårdene er trukket tilbage, mens husene ligger ud til vejen. Det åbne land omkring byen er en stor værdi og understreger fortætningsen omkring Birkedommervej.

Vester Egede er fortsat præget af Gisselfeld, der sikrer bevaring og vedligehold af deres bygninger. Der er udarbejdet en landsbyanalyse, som peger på en sikring af de åbne arealer og fraråder huludfyldninger og nyere ikke tilpasset arkitektur. Analysen foreslår en udarbejdelse af en lokalplan med bevarende bestemmelser.

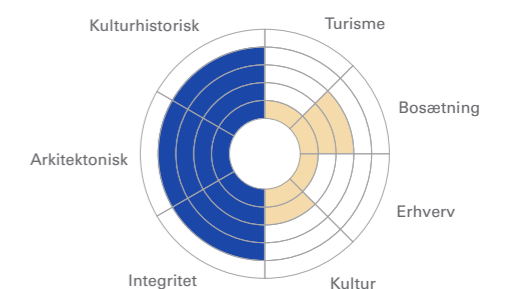
Landsbyen har sine største kvaliteter i byens vestlige del. I 1960'erne blev byen udvidet med enkelte parcelhuse, der tydeligt adskiller sig fra byens historiske del. Særligt miljøet omkring kirken fremstår helstøbt med marker og sø omkring sig. Herefter bliver byen mere fragmenteret.

Der er udarbejdet en landsbyanalyse for Ulse, som peger på en sikring af byens arkitektoniske og strukturelle udtryk samt dens forbindelse til det åbne landskab. Analysen foreslår en udarbejdelse af en lokalplan med bevarende bestemmelser.

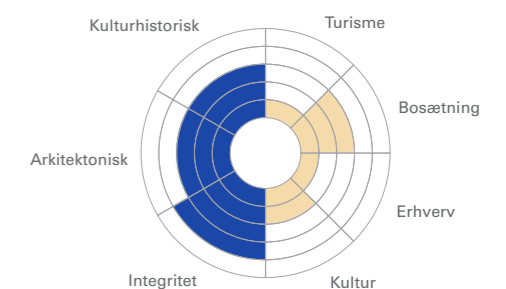
Bråby Kirkeby er helstøbt med høj kulturhistorisk og arkitektonisk værdi. De ældre gårde og landhuse er karakteristiske i "Gisselfeld-stil" med hvidkalket tavl, svenskrødt bindingsværk og vinduer samt sprosser i farven "Gisselfeldgrøn". Landsbyen er i direkte forbindelse med Gisselfeld Kloster ved alléen Slotshusvej.

Landsbyen er sikret ved lokalplan. Det bør dog understreges, at byen grundet sin størrelse og værdi er sårbar mod udbygninger af de åbne arealer samt nye bebyggelser, der ikke er i overensstemmelse med den eksisterende arkitektur.

Landsbyen har en intakt og velbevaret fortstruktur, hvor den ældre bebyggelse ligger indpasset i terrænet og trukket tilbage fra det slyngede vejforløbet. Landsbyens grønne forløb er karakteristisk for oplevelsen af landsbyen med den delvist ubebyggede forte placeret centralt.

Det anbefales, at landbyens struktur sikres gennem rammebestemmelser samt at bebyggelsen, som indeholder flere velholdte gårde og landhuse, sikres mod udvikling, der kan svække miljøets samlede helhed.

10

ST. SPJELLERUP

St. Spjellerup har tidligere bestået af to mindre klyngebyer, som i dag er vokset sammen til en. Landsbyen indeholder flere velholdte gårde og landhuse, en kirke med præstegård, en gammel skole samt et tidligere hospital.

11

ST. TORØJE

St. Torøje er en ældre vejby med flere udflyttede gårde og arbejderboliger. Landsbyen er tidligere fæstegods under Vemmetofte Kloster og indeholder både købmandsgård og mejeri samt Prins Carls skole.

12

KONGSTED

Kongsted er en vejby med tætliggende gadehuse langs Møllevej. Landsbyen koncentrerer sig ved kirken, hvor præstegård, skole og bank er placeret. I landsbyens sydlige udkant findes et tidligere mejeri samt byens forsamlingshus.

13

KONGSTED-BORUP

Kongsted-Borup er en vejby opført i udkanten af skovområdet Hestehave. Landsbyen består af enkelte gårde og huse, og her tidligere har indeholdt en landsbyskole og et mejeri, som i dag er fjernet.

14

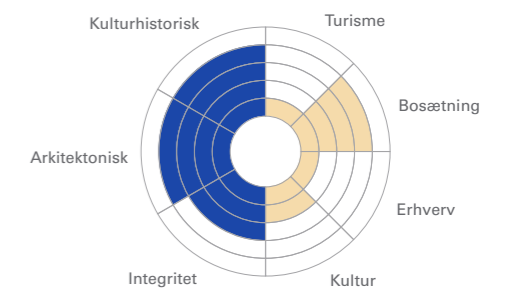
ROHOLTE

Roholte er en slynget vejby i landskabet op til Orup Bæk, som er tidligere fæstegods under Gavnø Slot i Næstved. Bebyggelsen ligger tæt ind til vejforløbet og danner en langstrakt bygade, som koncentrerer sig centralt omkring byens kirke og skole.

● VÆRDISÆTNING ● EGENSKABER

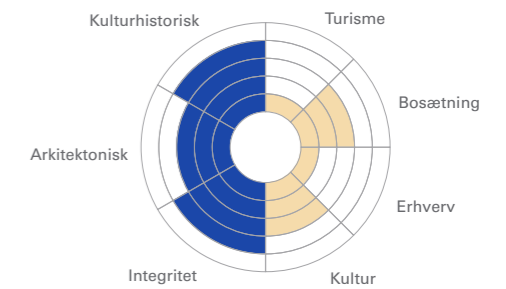
Landsbyen er særlig karakteristisk langs Spjellerupvej og Smerupvej, hvor den ældre bebyggelse lægger sig ind til vejforløbet med kirken placeret centralt. Landsbystrukturen i den vestlige del er svært fragmenteret og består af flere nyere bebyggelser.

Området langs Spjellerupvej med kirken, præstegården og hospitalet, de små bindingsværkshuse og området langs Smerupvej bør sikres gennem bestemmelser. En lokalplan for området bør desuden overvejes. Hospitalet og præstegården samt flere af de mindre bindingsværkshuse bør SAVE-registreres.

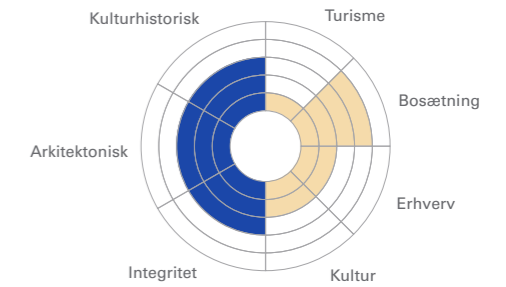
Byens struktur fremstår intakt med flere af gårdene beliggende på deres oprindelige placering. Gårdenes placering i byen, specielt langs Nordhøjvej og Spjellerupvej, den lille skole og den ældre bebyggelse udgør de bærende elementer. Nyere bebyggelse er tilføjet til den oprindelige landsby.

Kommuneplanens rammebestemmelser bør sikre byens nuværende struktur mod betydelig omdannelse, der kan påvirke miljøets samlede helhed. Den ældre bebyggelse bør SAVE-registreres og sikres via rammebestemmelserne for området.

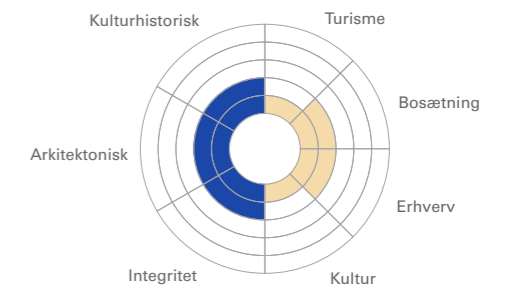
Landsbyens vejstruktur og de mange funktionsbygninger understøtter fortællingen om Kongsted som et tidligere handelssted. Mellem Kongsted og Rønnede er udstykket store områder med parcelhusgrunde, som i dag knytter de to byer sammen til en bydannelse.

Kongsted er udpeget som kulturmiljø i den nuværende kommuneplan. Det anbefales dog at udvide de eksisterende rammebestemmelser for landsbyen og herigennem sikre de kulturhistoriske interesser i en videre udviklingsproces.

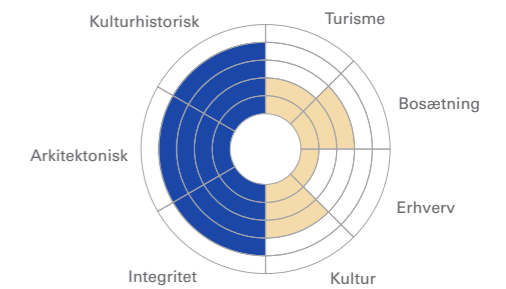
Landsbyen ligger i dag i nær relation til Sydmotorvejen, hvilken i høj grad præger oplevelsen af landsbyen, som fremstår lettere forfalden. Mejeriet er fjernet og erstattet af en nyopført møbelbutik ved afkørslen til motorvejen.

Kongsted er udpeget som kulturmiljø i den nuværende kommuneplan. Det anbefales dog at udvide de eksisterende rammebestemmelser for landsbyen og herigennem sikre de kulturhistoriske interesser i en videre udviklingsproces.

Landsbyens struktur fremstår velholdt med kun få gårde og huse udflyttet. Karakteristisk for landsbyen er kirken og centralskolen fra begyndelsen af 1900-tallet, som er bygget i samme nationalromantiske stil med bæltmuring i røde tegl og kalkkvadersten. Skolen er fredet i 2013.

Roholte indeholder fine kulturhistoriske karaktertræk, som bør varetages gennem kommuneplanens rammebestemmelser. Den nærliggende landevejsby Vindbyholdt har desuden en tydelig sammenhæng til Roholte og kan eventuelt inddrages i kulturmiljøets afgrænsning.

15

VÆRLØSE

Værløse er en mindre landsbydannelse med flere udflyttede gårde og landsbyhuse tæt ind til vejforløbene Tokkerupvej og Stenbrydervej. Landsbyen ligger op til hovedvejen mellem Køge og Faxe. Centralt i landsbyen findes et tidligere frysehus, en brugsforening og en skole.

16

GL. DALBY

Tidligere kirkelandsby, der er vokset sammen med omkringliggende landsbyer. Byen rummer kirke, præstegård, missionshus, forsamlingshus og centralskole med flere lærerboliger. Den gamle del af Dalby mod syd består af småhuse, hvoraf flere er i bindingsværk samt Aagaarden.

17

FAXE MIDTBY

Faxe Kalkbrud har været katalysator for midtbyens udvikling som industri- og arbejderby. Midtbyen indeholder både ældre stråtekte huse langs Egedevej og større bedre byggeskik villaer i området syd for Rønnedevej. Midtbyen indeholder desuden flere bygninger opført i kalksten.

18

HASLEV MIDTBY

Haslev er en stationsby bygget op omkring jernbanen og handsgaden, Jernbanegade, der strækker sig fra banetracé til Haslev Kirke. Jernbanen blev indviet i 1870 og gav grundlag for en hastig udvikling af byen, der indeholder funktioner som station, rådhus, teater m.v. Nord for banen ligger et industri- og arbejderkvarter.

19

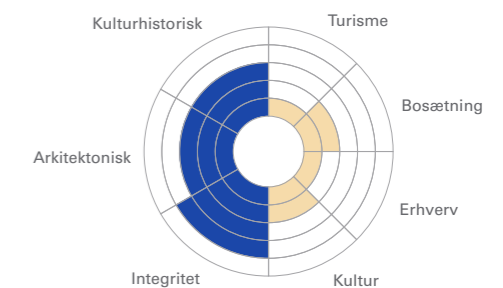
HASLEV SKOLEKVARTER

Haslev Skolekvarter indeholder flere større institutionsbygninger opført fra 1891-1922 i forbindelse med byens storhedstid som håndværks- og skoleby. De store uddannelsesinstitutioner, herunder gymnasium, højskole, seminar, teknisk skole osv., ligger alle placeret omkring Haslev Midtby.

● VÆRDISÆTNING ● EGENSKABER

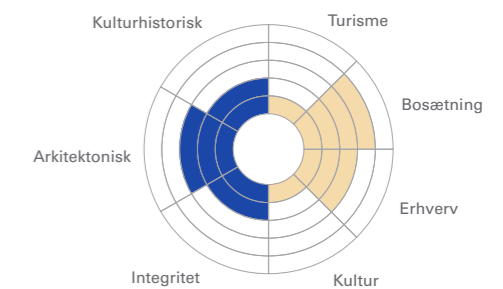
Landsbyens struktur er velbevaret og har en tydelig sammenhæng med det omkringliggende landskab, som synes mellem bebyggelsen. Gårdene og husenes placering langs Tokkerupvej og Stenbrydervej rammesætter på fin vis oplevelsen af landsbyen. Flere af gårdene er opført i kalksten.

Værløse er udpeget som kulturmiljø i den nuværende kommuneplan. Det anbefales dog at udvide de eksisterende rammebestemmelser for landsbyen og herigennem sikre de kulturhistoriske elementer i en videre udviklingsproces.

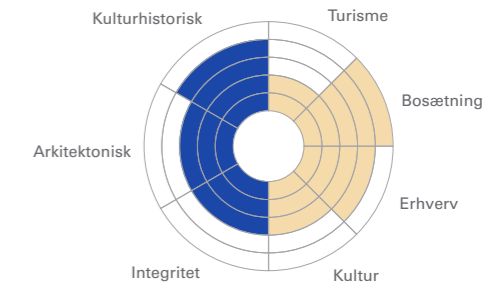
Dalby fremstår fragmenteret, og flere ældre huse er omdannet. Den gamle brugs er stærkt om- og tilbygget, og fremstår svær aflæselig. Indpasning af nyere parcelhuse samt ombygninger er svækkende for landsbyens helhed. Den gamle del af Bavneskolen, i dag Midtskolen, er et fint eksempel på en centralskole.

Dele af Gl. Dalby er omfattet af lokalplaner, hvor blandt andet missionshus og Aagaarden er sikret.

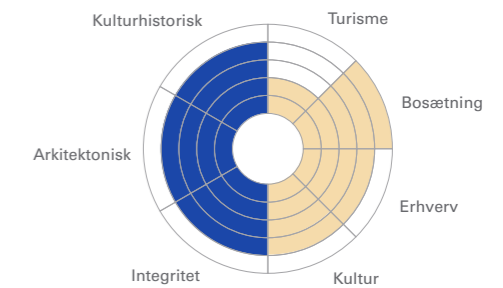
Midtbyens struktur er meget unik med kalkbruddets afgørende betydning for byens udvikling både historisk og arkitektonisk. Faxe fremstår dog som en sammensat by med ældre bebyggelse langs Egedevej, en stationsbykarakter langs hovedgaden samt et nyere boligområde ved Rønnedevej.

Midtbyen vender i dag ryggen til kalkbruddet og bruddets betydning for byens udvikling er derfor svært aflæselig. Det anbefales at arbejde med en udviklingsplan, der kan skabe sammenhæng mellem byen, kalkbruddet og ladepladsen ved kysten, for at sikre et sammenhængende og attraktivt bosætnings- og turistområde.

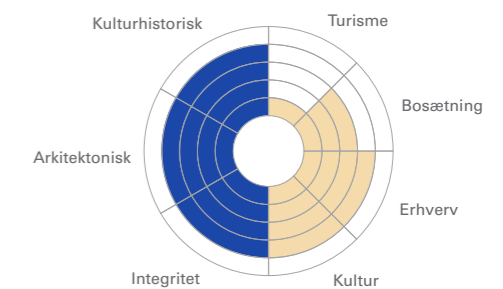
Handelsgaden er opført som tidstypisk stationsby i to-tre etager med butik i stuen og bolig i de øvrige etager. Bebyggelsen ligger tæt langs Jernbanegade og indeholder en homogen arkitektur med flere fine eksempler på bl.a. historicisme og Bedre Byggeskik. Villakvarterer med havebyskarakter grænser op til handsgaden.

Stationsbygningen ligger forskudt fra handsgaden, hvilket giver udfordringer i forhold til en sammenhængende udvikling af handsgaden og stationspladsen.

Uddannelsesinstitutionerne ligger alle trukket tilbage fra vejen med ankomst via alléer, der fører op til de dominerende bygninger. Bygningerne er velholdte og ligger i forbindelse med større grønne arealer, som knytter institutionerne sammen på bagsiden. Langs vejene ligger flere større villaer.

Flere af institutionerne er i dag lukket og har eller afventer ny aktivitet. Området har potentiale for udvikling af erhverv og beboelse, hvor de bagvedliggende grønne områder med fordel kan udnyttes og aktiveres. Skolekvarteret udgør et stærkt kulturmiljø, som bør varetages i forbindelse med en udviklingsproces.

20

STOKSBJERGVEJ 6-24

Stoksbjergvej består af en stribe af 12 huse, der placerer sig i to rækker forskudt i forhold til hinanden. Den forreste række er alle arkitektonisk ensartede, hvoraf bebyggelserne i anden række fremstår med anden arkitektur og størrelse.

21

GLENTEVEJ OG ØRNEVEJ

Glentevej og Ørnevej er to villaveje, som ligger i forbindelse med et større villakvarter i den østlige del af Haslev. Området er udlagt som små parceller med ensartet villabebyggelse opført i et gennemgående arkitektonisk formsprog.

22

KARISE

Karise er en tidligere landsby, som har udviklet sig i forbindelse med anlæggelsen af den østsjællandske jernbane mellem Køge og Faxe Ladeplads i 1879. Karise bymidte koncentrerer sig omkring Bredgade og Skolegade med stationen placeret centralt. Byen indeholder fine arkitektoniske elementer som skole, apotek og andelsmejeri.

23

HEERING LIKØRINDUSTRI

Heering Likørindustri (1943-47) består af ni likørhaller, underjordiske kældre, familien Heerings delvist stråttækte gård (1852) samt kirsebærplantage. I 2005 blev produktionen lukket af De Danske Spritfabrikker, hvorefter produktionshallerne blev udlagt til andet erhverv. Kulturmiljøet står i dag tomt.

24

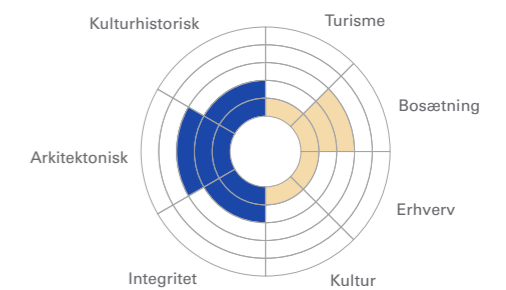
FAXE KALKBRUD INKL. LADEPLADS

Faxe Kalkbrud er et stort område bestående af et større kalkbrud, flere industrikomplekser herunder kalkbrændingsanlæg, banetracé til Faxe Ladeplads samt udskibningshavn. Området indeholder desuden en arbejderby ved Søndergårdsvej og et stationsområde ved Baunekulevej.

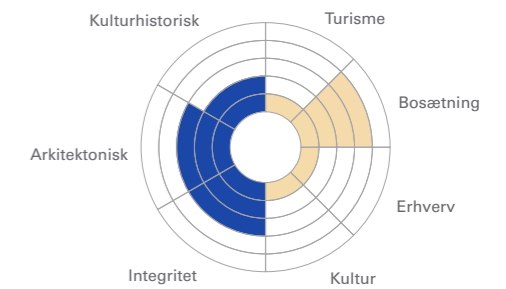
● VÆRDISÆTNING ● EGENSKABER

Husene er små og enkle, og vidner om en tid med statslån. Husene i anden række er dog opført senere og fremstår uden sammenhæng til den forreste række. Disse ændringer gør, at området kulturhistorisk og integritetsmæssigt fremstår svækket.

Stoksbjergvej 6-24 er et meget lille kulturmiljø, der ikke udgør en samlet helhed.

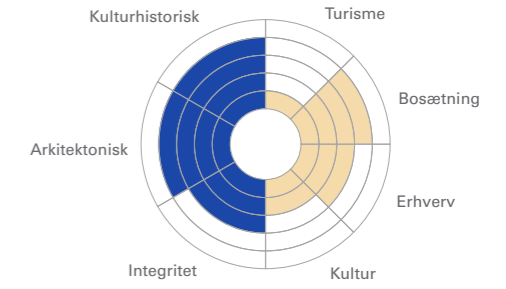

Bebyggelsen ligger trukket tilbage fra vejforløbet med en repetitiv og sammenføjlet bebyggelse, der danner et stringent vejforløb langs Glentevej og Ørnevej. Bebyggelsen holdes af Haslev Boligforening og fremstår velholdt og ensartet.

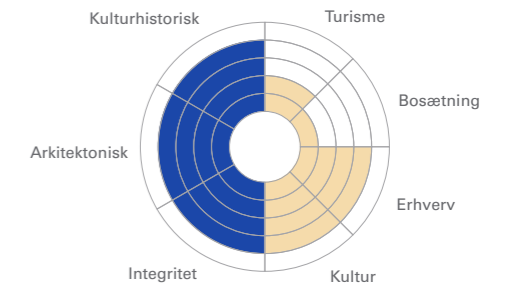
Stationsbys bebyggelsen består overvejende af toetagers bygninger med butiksfacader ud til gadeforløbet Bredgade og spredt boligbebyggelse langs Skolegade. Miljøet omkring kirken og kapellet udgør fortællingen om den tidligere landsby. Karise indeholder gennemgående, fine kulturhistoriske og arkitektoniske kvaliteter.

Der er udviklet en bevarende lokalplan for Karise midtby, som varetager de kulturhistoriske interesser i byen. Karise fremstår som en hovedby med fine bosætnings- og handelsmuligheder for sit opland.

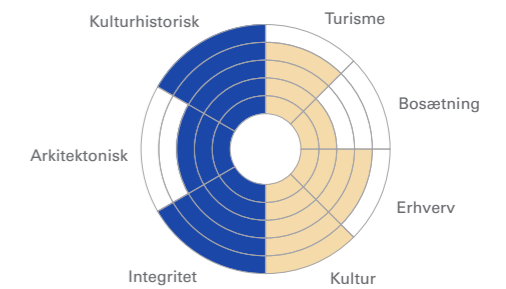
Kulturmiljøet er aflæseligt i sin funktionelle arkitektur og vidner om en succesfuld tid med storproduktion af likør. Industrien fremstår med stor integritet, da de kulturhistoriske elementer fortsat er tydelige. De bærende værdier knytter sig herudover til likørhallerne med kældre samt Heerings gård.

Heering er fortsat et kendt brand og har gode egenskaber for at tiltrække erhverv i varierende størrelse. Miljøet rummer ligeledes stærke egenskaber inden for kultur i kraft af sin lokale og nationale historie samt intakte struktur. Heering Likørindustri er fortsat en stærk og aflæselig fortælling.

Området er fortsat aktivt og de tidligere funktioner som industribane, stationsområder, ladeplads og arbejderbyen er alle vigtige, formidlende elementer i fortællingen om kalkindustriens udvikling i Faxe.

Faxe Kalkbrud har gode egenskaber for kulturformidling og turisme i forbindelse med den tilbageværende industri og kalkbrud. Sammenhængen mellem kalkbrud og ladepladsen via tracé er derfor vigtig at sikre som del af fortællingen. Kalkbruddet bør indgå i en udviklingsplan for det samlede område med fokus på små nedslagspunkter.

25

BLÅBÆK MØLLER

Blåbæk Møller er tidligere fæstegods til Rosendal Gods og består af en vandmølle og en hollandsk vindmølle. Dele af vandmøllen er fra midten af 1600-tallet, men bygningen fremstår i overkalket bindingsværk og stråtag som opført i 1838. Vindmøllen er opført i 1828 som hjælpemølle til vandmøllen.

26

BRDR. CHRISTENSEN APS

Brdr. Christensen har en lang historie med vækstende industri. Virksomheden producerede tørvebriketter i 1940'erne og i 1950'erne blev fabrikken udvidet for at producere motorer og knallerter, hvor det karakteristiske portnerhus blev tilføjet. Virksomheden producerer i dag haner til naturgas samt lavtryksvand.

27

FAXE SYGHUS

Første del af Faxe Sygehus blev opført i 1890 og er siden udbygget ad flere omgange fra ca. 1900 frem til 1975. Bygningerne er dog alle gennemgående opført i røde teglsten.

28

TEKNIKUM

Ingeniørhøjskolen Haslev Teknikum er en uddannelsesinstitution fra 1965, som ligger syd for Haslev midtby. Skolen består af en større trelænget hovedbygning med adskilte funktionsafsnit. I forbindelse med højskolen er der opført kollegieværelser, som er udformet som fire ensartede, kvadratiske karréer ud til et større grønt areal.

29

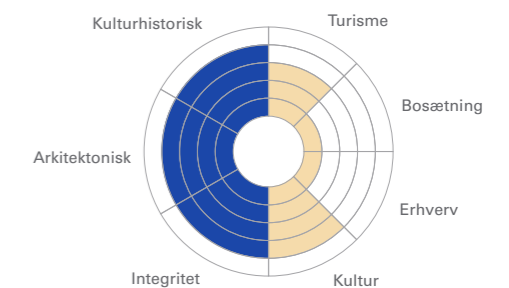
KYSTSANATORIUM

Kystsanktoriet ved Faxe Ladeplads er opført af Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse i 1911-12. Sanatoriet fremstår som en trelænget ejendom i to etager placeret ud til Faxe Bugt med direkte adgang til skov og strand.

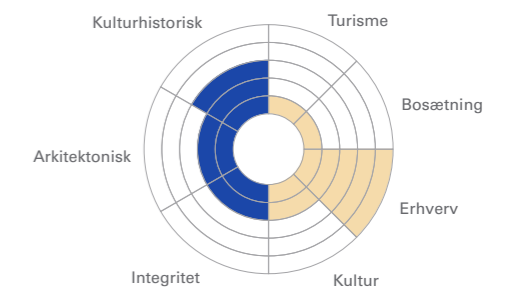
● VÆRDISÆTNING ● EGENSKABER

Kulturmiljøet fremstår helstøbt med møllegård og møllesø, hvor sammenhængen mellem landskabet og møllerne udgør en tydelig kulturhistorisk helhed. I sammenhæng med Rosendal Gods besidder området en høj formidlingsværdi om en tidlig vind- og vandindustri.

Blåbæk Møller indeholder gode egenskaber for formidling og potentialer inden for rekreative formål. Begge møller er i dag fredet.

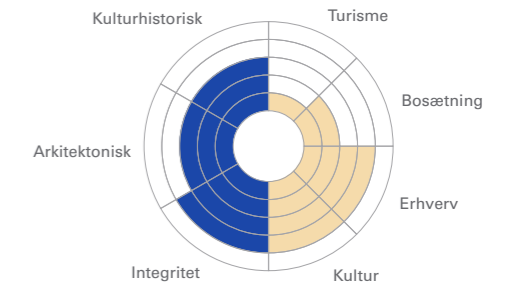

Fabriksanlægget er aflæseligt som en dominerende industri for den lokale kulturhistorie, hvor kulturmiljøet har sine stærke kvaliteter. I takt med at virksomheden har ændret produktion flere gange er anlægget til- og ombygget, hvorfor integriteten samt den arkitektoniske kvalitet er svækket.

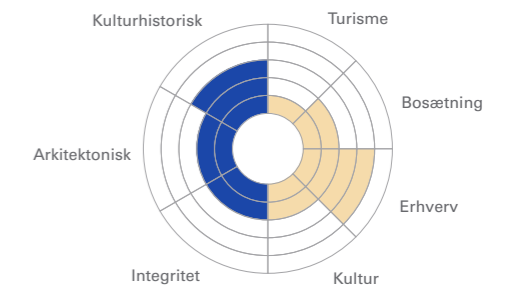
Flere af de ældre bygninger er bevaret langs vejforløbet Præstøvej og indeholder fine arkitektoniske kvaliteter. Området fremstår dog overordnet set fragmenteret grundet de mange om- og tilbygninger, der er af varierende arkitektonisk kvalitet. Dette skaber et komplekst kulturhistorisk område.

Området er i dag lokalplanlagt med bevarende bestemmelser. Det anbefales at beholde den nuværende lokalplan samt sikre områdets bevaringsværdige bygninger mod nedrivning eller om- og tilbygninger, som ikke er tilpasset de eksisterende arkitektoniske kvaliteter.

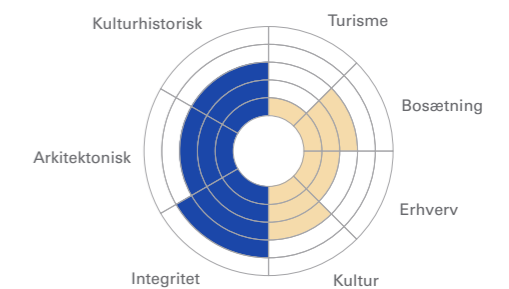
Skolebygningen følger 1960'ernes pædagogiske idealer for den åbne plan med zoneopdeling og større fællesområder opført i åbne grønne arealer. Nyere boligbebyggelse er udstykket i landskabet øst for Teknikum, hvilket svækker kulturmiljøets integritet.

Teknikum fusionerede med DTU i 1996 og lukkede i 1999. I dag anvendes bygningerne af Haslev Privatskole.

Sanatoriet fremstår som en velbevaret helhed, der ligger isoleret ud til kysten omgivet af tæt skovvækst. Bygningerne er dog forfaldne og bør sikres mod yderligere forringelse af tilstanden.

Den nuværende lokalplan bør revurderes, da det ikke anbefales at udbygge området med boliger. Dette tiltag vil underminere områdets kulturhistoriske værdier. Den eksisterende bebyggelse kan tilpasses ny brug og eventuelt inddrages i en turistmæssig udvikling af kysten.

30

SCLEROSEHOSPITALET

Hovedbygningen (1903) blev opført som tuberkulosesanatorium og havde denne funktion frem til 1959, hvor Scleroseforeningen overtog bygningerne og oprettede hospital. Komplekset ligger i tæt relation til skoven og består yderligere af et orangeri, nyere bebyggelser og aktivitetshave samt portner- og direktørbolig.

31

SKUDERLØSE INDELUKKE

Skuderløse Indelukke er en mindre husmandskoloni primært bestående af små gårde, enkelte større gårde samt Haslev Autoophug.

32

GISSELFELD KLOSTER

Gisselfeld (1547-75) er et af Danmarks største godser og opført som et forsvarsanlæg med engelsk park. Området rummer bl.a. hovedgårde, avlsanlæg, skovridder- og skytteboliger, traktørsted, fiskemesterhus, orangeri samt Paradishave. I 1701 bliver slottet omdannet til kloster for adelige jomfruer.

33

BREGENTVED GODS

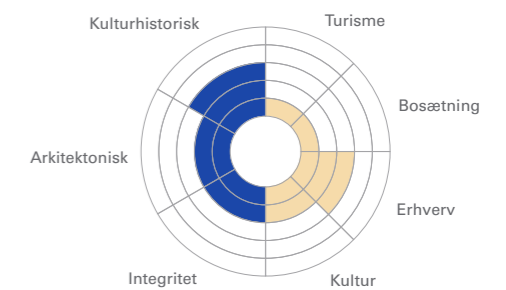
Bregentved er et af Danmarks største godser. Det var i 1718 ryttergods for Frederik IV, inden det blev overdraget til A.G. Moltke i 1746. Godset har siden været i familiens eje og rummer hovedbygning (1650/1890), avlsanlæg, barokhave fra 1750'erne, vandmølle og flere skovridder- og skytteboliger.

34

LYSTRUP GODS OG JOMFRUENS EGEDE

Både Lystrup Gods og Jomfruens Egede er renaissancegodser opført i slutningen af 14- og 1500-tallet som herskabsboliger ved Kirkeskov. Jomfruens Egede er ombygget i klassicistisk stil i slutningen af 1700-tallet. Begge hovedbygninger ligger omgivet af et haveanlæg med avlsgårde grænsende op til. I området mellem herregårdene findes flere funktions- og arbejderhuse.

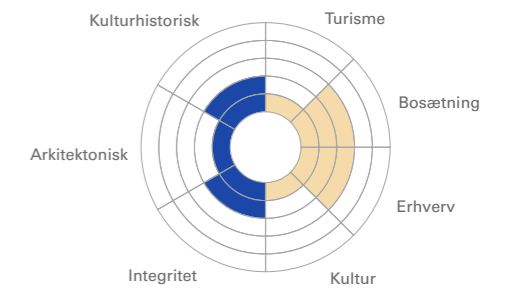
● VÆRDISÆTNING ● EGENSKABER

Sclerosehospitalet er svækket af tilbygningerne efter overtagelsen i 1959, hvor blandt andet haven syd for hovedbygningen forsvandt til fordel for den nye dominerende tilbygning. Dette har svækket fortællingen om sanatoriet samt kulturmiljøets integritetsværdi.

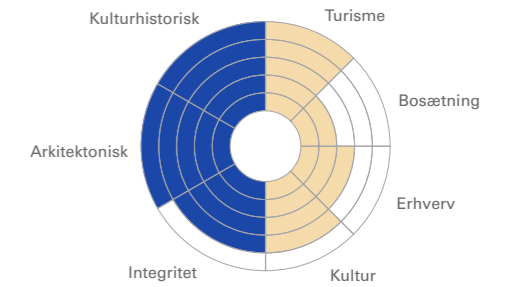
Gårdene placerer sig på begge sider af vejen og er omkranset af træer, der fungerer som afskærmning mod markerne. Gårdene er kraftigt om- og udbygget, så husmandskolonien fremstår fragmenteret og kulturmiljøets fortælling er ikke længere tilstedeværende.

Kulturmiljøet er omdannet i sådan en grad, at det bør overvejes om det fortsat skal være udpeget som et kulturmiljø.

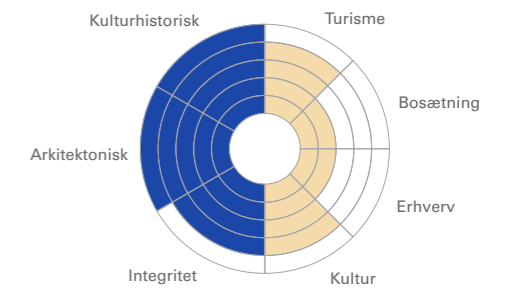
Selvom Gisselfeld spreder sig over et geografisk stort område, er slottets bygninger visuelt bundet sammen af den arkitektoniske "Gisselfeld-stil" med hvidkalket tavl, svenskrødt bindingsværk, vinduer i farven "Gisselfeldgrøn" samt stråtag. Området er yderligere forbundet af markante alléstrukturer.

Gisselfeld Kloster er en stor turistmagnet og godset har med stor succes formidlet de karakteristiske områder omkring slottet. D. 31. marts 2019 åbnede Camp Adventures udsigtstårn, som bliver det højest tilgængelige punkt på Sjælland.

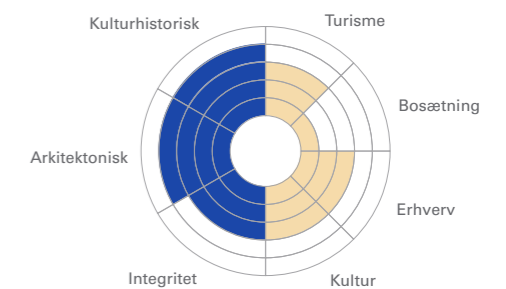
Bregentved Gods er et imponerende og helstøbt anlæg med stor kulturhistorisk og arkitektonisk værdi. Flere stilperioder er afspejlet smukt i hovedbygningen samt parkanlægget. De øvrige bygninger er primært bygget i kalksten, bindingsværk eller i en kombination. Anlægget er bundet sammen af markante alléstrukturer.

Godset er privatejet og beboet af familien Moltke. Parkanlægget er dog åbent for offentligheden og er godt besøgt. Bregentved ligger i nær relation til både Dalby, Haslev og Gisselfeld Kloster og har et stærkt potentiale inden for både turisme og kultur, da komplekset er så helstøbt og med stor fortællerværdi.

Lystrup Gods og Jomfruens Egede besidder tilsammen en høj formidlingsværdi om egnens tætliggende herregårde. Kulturmiljøet fremstår derfor som et samlet helhed med de to velbevarede herregårdsmiljøer, arbejderboligerne og møllegård. Begge hovedbygninger er fredet.

Herregårdene har en fin oplevelsesværdi, som knytter sig til herregårdene og deres placering i det åbne marklandskab ved Kirkeskov.

35

VEMMETOFT KLOSTER

Vemmetofte Kloster, der er opført i 1700-tallet, er omgivet af et voldgravsanlæg. Syd for klosteret ligger en større avlsgård med afgrænset gårdrum, flere arbejderboliger samt en præstegård. Klosteret er afgrænset af større skov- og markarealer og langs Faxe Bugt findes fragmenter af en tidligere ladeplads.

36

ROSENDAL GODS

Rosendal Gods ligger syd for Faxe og består af en firefløjet hovedbygning med en hovedfløj fra 1849 og tre sidefløje fra 1600-tallet omgivet af voldgrave. Nord for hovedbygningen ligger en større trelænget avlsgård med åbent gårdrum. Herregårdslandskabet er knyttet sammen via velholdte alléstrukturer.

37

SVALEBÆK SKOLE

Svalebæk Skole er fra 1956 og oprettet som centralskole for landsbyerne Skuderløse og Teestrup. Skolen rummer foruden hovedbygningen flere spredte bygninger samt idrætsfaciliteter. I tæt relation ligger desuden det tidl. mejeri, som i 1966 blev solgt til den farmaceutiske fabrik Ferraton. Skolen er i dag Heldagsskolen Bråby.

38

EBBESKOV

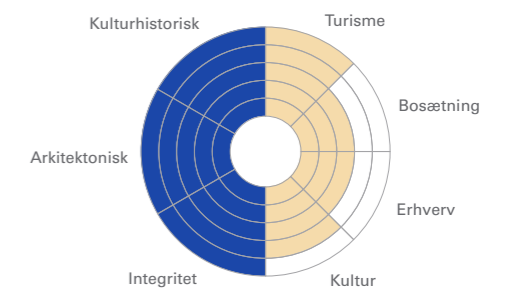
Ebbeskov er en vejby opført langs det slyngede vejforløb, Ebbeskovvej, der leder op til Faxe Kalkbrud. Landsbyen består primært af udflyttede gårde og enkelte huse langs vejforløbet med gadekær centralt placeret.

39

TUREBYHOLM

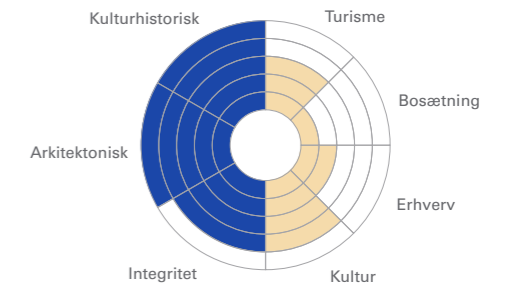
Turebyholm herregård kan spores tilbage til 1300-tallet, men den nuværende hovedbygning blev opført i 1750 af Adam Gottlob Moltke ved arkitekt N. Eigtved, og samme år lagt under Bregentved Gods. Omkring hovedbygningen findes flere arbejderboliger og funktionsbygninger samt et fredet lysthus fra 1700-tallet i skovbrynet til barokhaven. Avlsanlægget er opført i 1977.

● VÆRDISÆTNING ● EGENSKABER

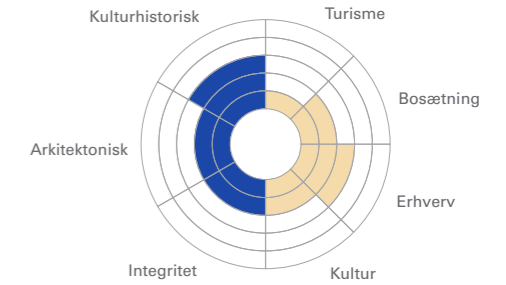
Vemmetofte Kloster er et helstøbt kulturmiljø med mange velbevarede elementer, som alle understøtter fortællingen om klosteret og dets indflydelse på områdets udvikling. Klosteret med park og avlslænger fremstår i god stand og er let aflæseligt.

Området drives i dag som virksomhed med mange forskellige funktioner, hvor overskuddet går til almennyttige formål. Kulturmiljøets beliggenhed ved skov og strand giver området et stort uudnyttet potentiale som støttestation til turistudvikling langs kysten.

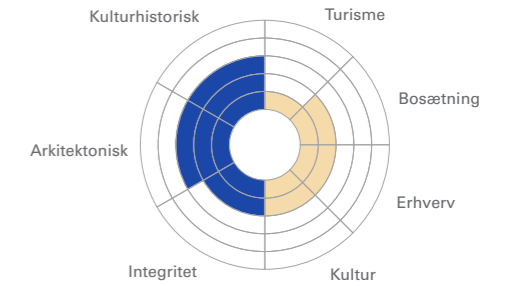

Det velholdte herregårdslandskab med den imponante, symmetriske herregård, avlsgård, dyrehave med skovridderbolig og jagtthytte, marklandskab og relationen til de omkringliggende fæstebyer er stærke, formidlende elementer, der tilsammen udgør det helstøbte kulturmiljø.

Ved en udpegning af Rosendal Gods anbefales det at sikre de nuværende mark- og alléstrukturers sammenhæng til herregårdslægget. Herregården kan desuden med fordel knyttes til kulturmiljøet Blåbæk Møller for at styrke kulturmiljøets formidlingspotentiale.

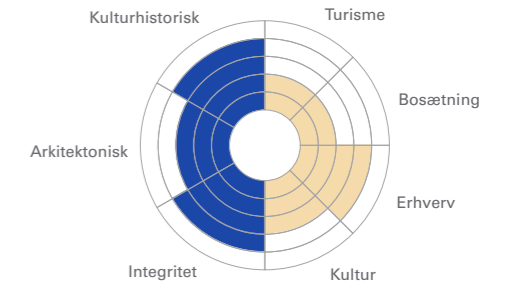

Skolen er tegnet af Arne Jacobsen og vidner om en samfundsudvikling, hvor landsbyskolerne blev lukket til fordel for centralskoler. Skolen er stærkt om- og tilbygget, hvor det udendørs idrætsanlæg er det tydeligste element i miljøet. De nyere bebyggelser skæmmer de arkitektoniske og integritetsmæssige værdier.

Landsbyen fremstår velbevaret langs det oprindelige vejforløb, hvor gårdene fortsat ligger tæt og danner et intimt landsbymiljø. Hovedvejen Holteskovvej er senere anlagt på tværs af landsbyen, hvilket svækker den oprindelige landsbystruktur.

Udgravningerne fra Faxe Kalkbrud ses tydeligt i landskabet vest for landsbyen. En videre udvikling af Ebbeskov bør ske i overensstemmelse med landsbyens kulturhistoriske interesser.

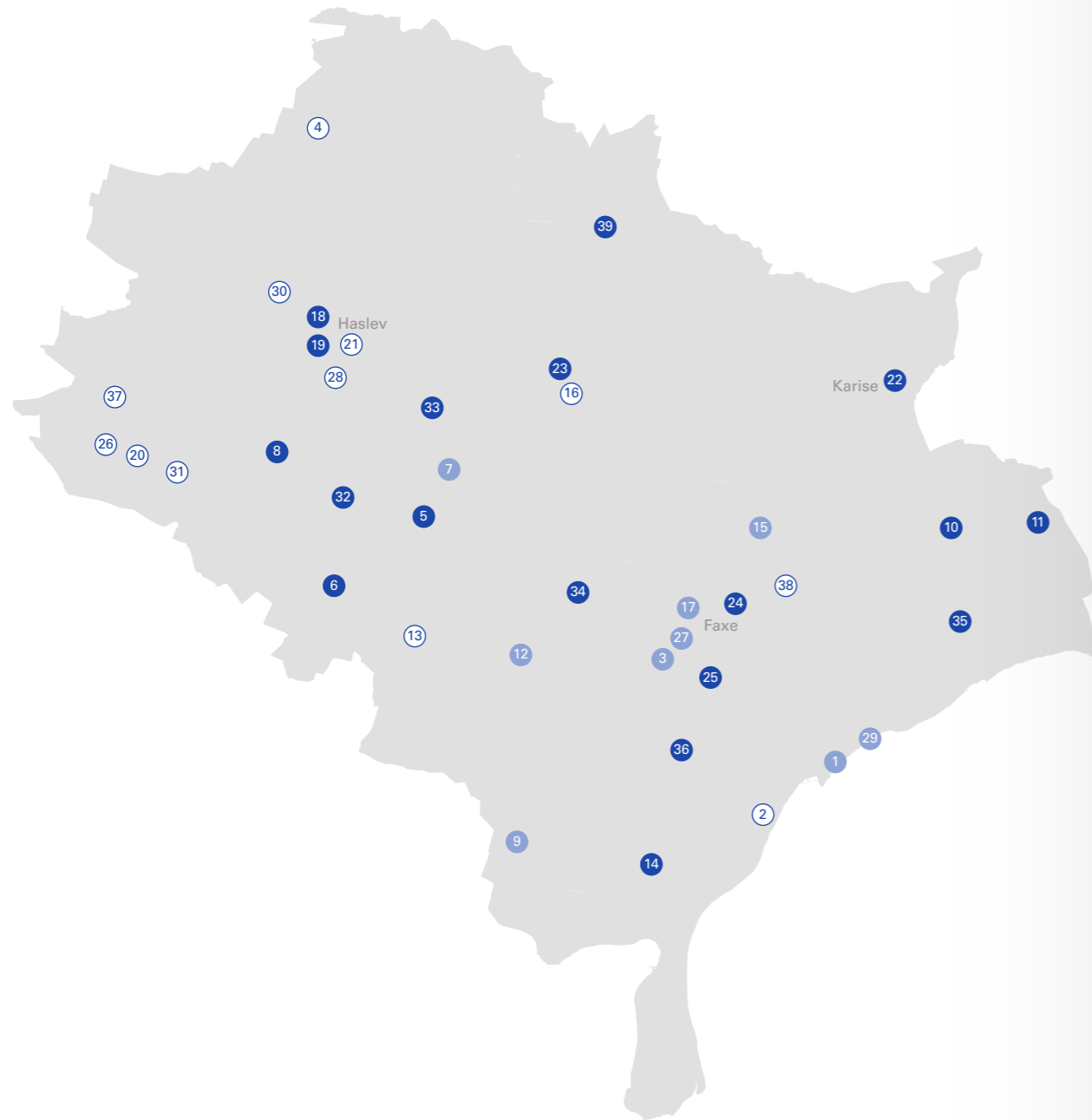

Hele området opleves som et samlet miljø med alléer, der på fin vis binder området sammen. Særligt langs Møllestræde og Turebyholmvej opleves alléstrukturen og flere af funktionsbygningerne. Lysthuset og hovedbygningen er de bærende elementer i området, hvor særligt lysthuset er unikt.

Lysthuset, som er et unikt eksempel fra 1700-tallet, og hovedbygningen er begge fredet i 2013. Det anbefales at der sker en tydeligere formidling af området og stedets kulturhistoriske interesser.

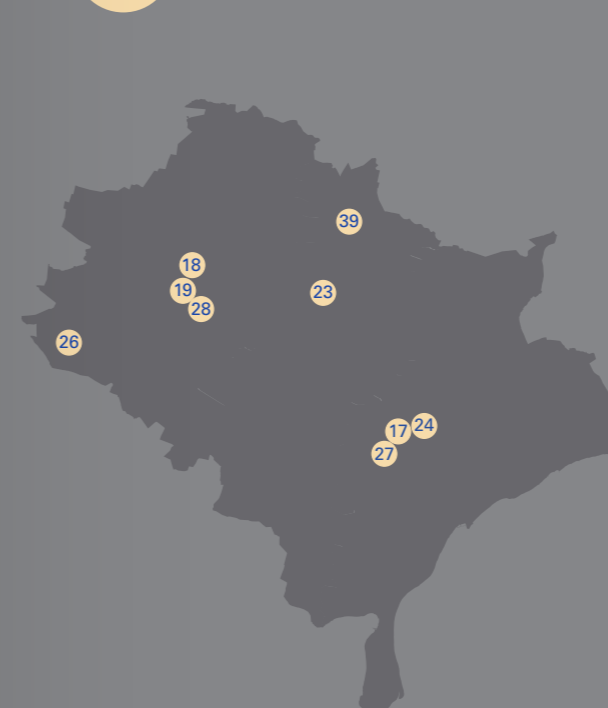
KULTURMILJØERNES SAMLEDE VÆRDI
FAXE KOMMUNE

- **HØJ VÆRDI** (VÆRDISUM 11-15)
- **MIDDEL VÆRDI** (VÆRDISUM 8-10)
- **LAV VÆRDI** (VÆRDISUM 3-7)

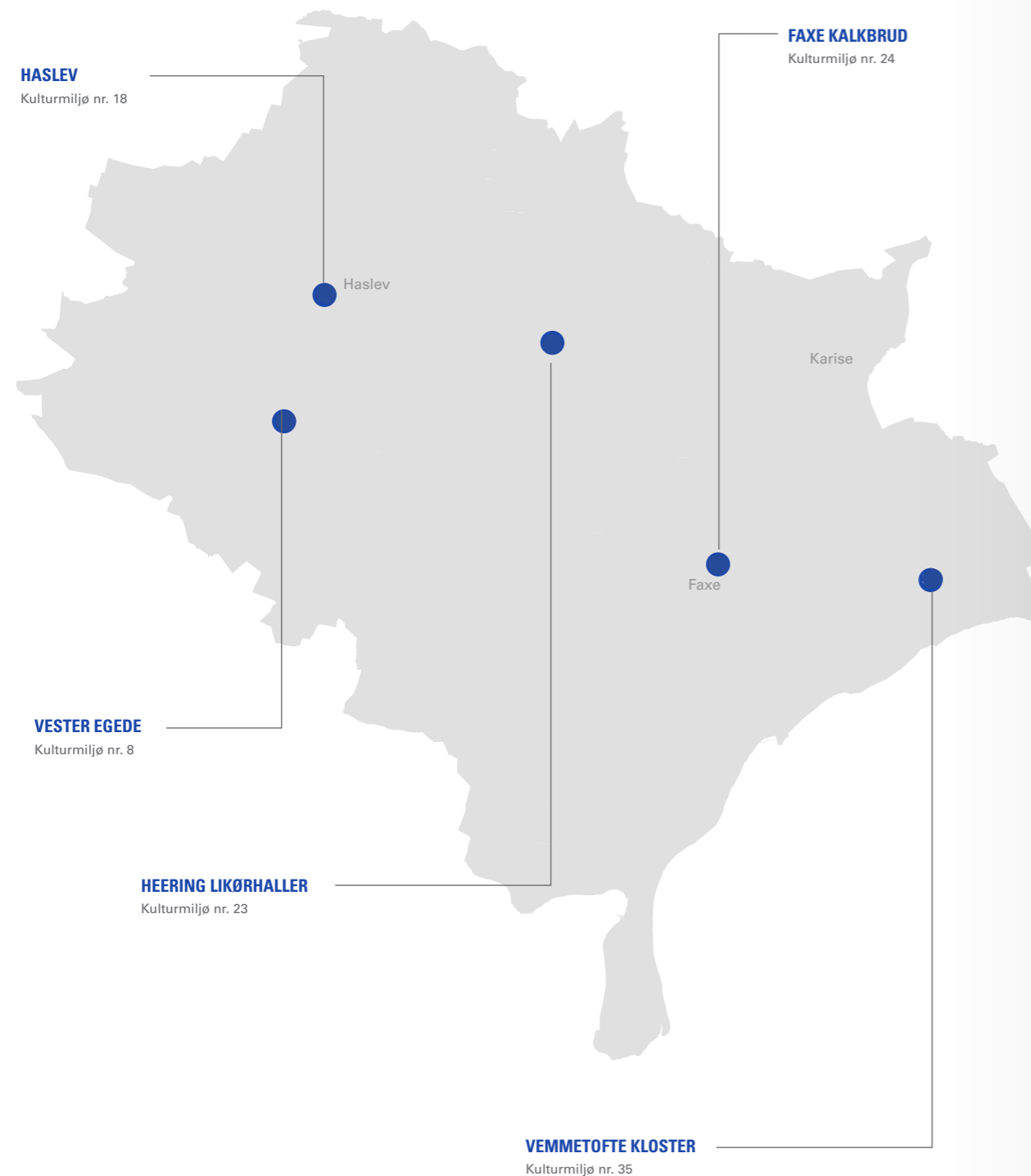
KULTURMILJØERNES EGENSKABER
FAXE KOMMUNE

- **HØJ** (VURDERING 4-5)

UDVALGTE KULTURMILJØER

FAXE KOMMUNE

5 UDVALGTE KULTURMILJØER

De udvalgte kulturmiljøer er et eksempel på, hvordan kommunen kan arbejde med screeningens resultater i en videre planlægningsproces. Udvælgelsen er baseret på de formål og kriterier, der blev defineret i screeningens opstartsfasen.

LØSBLADE MED DE UDVALGTE KULTURMILJØER

Løsbladene indeholder en beskrivelse af kulturmiljøet, dets fortælling, bærende bevaringsværdier og status samt illustrationer i form af fotos og diagram.

VESTER EGEDE

Birkedommervej mod vest med kirke, landhuse og tidl. tinghus i baggrunden

BESKRIVELSE

Vester Egede, der ligger syd for Gisselfeld Kloster, er anlagt langs Birkedommervej i et kuperet herregårdslandskab. Landsbyens gårde er trukket tilbage, mens husene ligger parallelt ud til vejen. Landsbyen er fortsat visuelt forbundet med Gisselfeld og ligger i direkte forbindelse med klosteret via Gisselfeldvej.

KULTURMILJØETS VÆRDIER

Vester Egede har bevaret sin helstøbte struktur og fremstår velbevaret med ældre gårde og landhuse i "Gisselfeld-stil" med stråtag, kalksten, hvidkalket tavl, svenskrødt bindingsværk og vinduer i Gisselfeldgrøn. Byens nyere bebyggelser ved Birkedommervej er fint integreret i landsbyens struktur, hvor de er trukket tilbage fra vejen, så der differentieres mellem nyt og gammelt. Det åbne land omkring byen er en stor værdi og forstærker oplevelsen af en intim landsby.

BÆRENDE ELEMENTER

De bærende elementer knytter sig til byens vestlige ende, hvor byens ældste gård, præstegård, kirke, tidl. tinghus og tidl. skole findes. Herudover knytter de bærende værdier sig til landsbyens struktur og arkitektur omkring Birkedommervej.

KULTURMILJØETS EGENSKABER

Byen har egenskaber inden for bosætning i et historisk og landligt miljø med kort afstand til kommunens større byer. Herudover ligger landsbyen i et naturskønt herregårdsmiljø med rekreative områder.

BEMÆRKNINGER

Faxe Kommune har udarbejdet en landsbyanalyse, som peger på en sikring af de åbne arealer og fraråder huludfyldninger med bebyggelse, der ikke er tilpasset byens struktur og eksisterende byggeskik. Analysen foreslår en udarbejdelse af en lokalplan med bevarende bestemmelser.

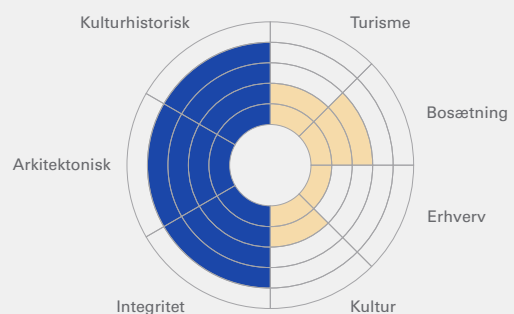

Afgrænsningen omfatter Vester Egede landsby med omkringliggende landskaber

Kommune:	Faxe Kommune
Omfang:	Kulturmiljø nr. 6
Kategori:	Bymiljø - Landsby
Udpeget i kommuneplan:	Ja
Emne i kommuneplan:	Landsby Kulturmiljø
Adgangsforhold:	Offentlig adgang

● VÆRDISÆTNING

● EGENSKABER

VESTER EGEDE

Præstegården i det kuperede terræn, der er trukket tilbage fra Birkedommervej med lader i "Gissfeld-stil"

Byens tidl. landsbyskole, der i dag er omdannet, så den fremstår med et andet arkitektonisk udtryk

Det kuperede landskab ved Gissfeldvej og Birkedommervej ved den vestlige ankomst til Vester Egede

HASLEV MIDTBY

Jernbanegade med flere fine butiksfacader langs gadeforløbet

BESKRIVELSE

Haslev er opstået med jernbanens anlæggelse i 1870, hvilket var grundlag for en hastig udvikling af den tidligere landsby med nye funktioner som rådhus, tinghus, butikshandel, teater, håndværksvirksomheder og industri. Byen udviklede sig omkring stationen og langs handeleggaden Jernbanegade, der strækker sig fra banetracéet til Haslev Kirke. Øst for Jernbanegade er opført et større villaområde, hvis havebykarakter står i tydelig kontrast til den tættere bebyggelse langs hovedgaden. Et mindre industri kvarter ligger nord for banen med små, tætliggende arbejderboliger i gadeforløbene, som leder op til industrien.

KULTURMILJØETS VÆRDIER

Haslev er et fint eksempel på en dansk stationsby, hvor bebyggelsesstrukturen omkring jernbanen og Jernbanegade udgør vigtige kulturhistoriske værdier. Karakteristisk for kulturmiljøet er stationens forskudte placering i forhold til handeleggaden, hvilket er et resultat af en uenighed mellem datidens jordejere og den hurtige udvikling af byen. Haslev indeholder mange fine bygningselementer med høje arkitektoniske kvaliteter, herunder gode eksempler på både historicisme og Bedre Byggeskik, hvilket styrker miljøets kulturhistoriske værdi.

BÆRENDE ELEMENTER

De bærende elementer i Haslev Midtby knytter sig til det tætte gadeforløb langs Jernbanegade og funktionsbygningerne omkring stationspladsen samt det åbne villakvarter mod Haslev Orned og industriområdet med arbejderboliger nord for banen.

KULTURMILJØETS EGENSKABER

Haslev er en af kommunens hovedbyer med et attraktivt bosætnings- og handelsmiljø, hvilket på fin vis understøttes af byens historiske og arkitektoniske sammenhænge.

BEMÆRKNINGER

Det anbefales at udviklings- og detailhandelsplaner for stationsbyen koncentrerer sig omkring stationspladsen og den nordlige del af jernbanegade. Bevarengen af stationsbyens bærende elementer er i den forbindelse afgørende for byens karakter og kulturhistoriske præg.

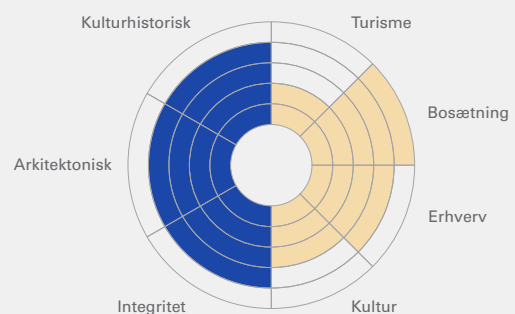

Afgrænsningen omfatter jernbanetracé med station, handeleggade, villaområde samt arbejderkvarter

Kommune:	Faxe Kommune
Kategori:	Bymiljø – Stationsby
Udpeget i kommuneplan:	Ja
Emne i kommuneplan:	By Kulturmiljø
Adgangsforhold:	Offentlig adgang

● VÆRDISÆTNING

● EGENSKABER

HASLEV MIDTBY

Sationspladsen sydvest for jernbanegade. Overfor stationen ligger det tidligere teater og tinghuset

Mindre arbejderboliger langs Nordborgvej nord for jernbanen

Villakvarter øst for jernbanegade mod Haslev Orned

HEERING LIKØRINDUSTRI

De ni likørhaller på Heeringvej i Dalby

BESKRIVELSE

Heering Likørindustri blev grundlagt i 1818 og eksisterer i dag som et verdenskendt varemærke. Efter 2. Verdenskrig steg efterspørgslen på Heerings kirsebærlikør både i ind- og udland og i 1947 blev produktionen flyttet til Dalby, hvor kirsebærplantagen allerede lå. De efterfølgende år blev området løbende udvidet og da virksomheden var på sit højeste, blev likøren eksporteret til 144 lande. Området rummer ni likørhaller, underjordiske kældre, familien Heerings delvist stråtækte gård (1852), kirsebærplantage samt produktionshaller.

KULTURMILJØETS VÆRDIER

Likørindustrien fremstår med en funktionel arkitektur med en tydelig sammenhæng med kirsebærplantagen, som omkranser området. Plantagens størrelse vidner om en succesfuld tid med storproduktion af likør og industrien fremstår fortsat med stor integritet, da de kulturhistoriske elementer endnu er tydelige.

BÆRENDE ELEMENTER

De bærende elementer knytter sig til den ældste del af produktionshallerne, de ni likørhaller, der er forbundet med underjordiske kældre, familien Heerings gård samt kirsebærplantagen.

KULTURMILJØETS EGENSKABER

Heering er et kendt varemærke og har stærke egenskaber inden for kultur og erhverv. Varemærket kan tiltrække erhverv i varierende størrelse og industriens intakte struktur gør, at Heering fortsat er en stærk og aflæselig fortælling.

BEMÆRKNINGER

I 2005 blev produktionen lukket af De Danske Spritfabrikker, hvorefter produktionshallerne blev udlagt til andet erhverv. Området, foruden produktionshallerne, står i dag tomt og det anbefales at aktivere miljøet, så det ikke forfalder.

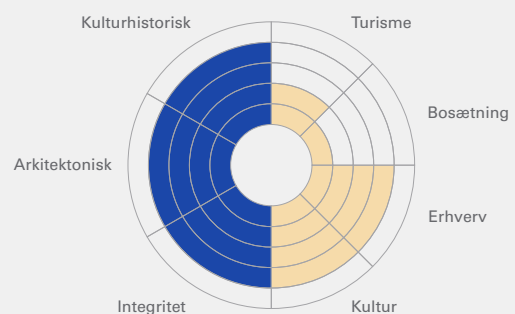

Afgrænsningen omfatter de ni likørhaller, familien Heerings gård samt kirsebærplantagen

Kommune:	Faxe Kommune
Omfang:	Kulturmiljø nr. 23
Kategori:	Industrimiljø - Fabrik anlæg
Udpeget i kommuneplan:	Ja
Emne i kommuneplan:	By Kulturmiljø
Adgangsforhold:	Ingen offentlig adgang

● VÆRDISÆTNING

● EGENSKABER

HEERING LIKØRINDUSTRI

Likørhallerne, der er nummererede og dateret, er af høj arkitektonisk værdi

Den ældre del af produktionshallerne med portræt af Peter Heering (fjerde generation), som grundlagde virksomheden i Dalby

Kirsebærplantagen i Dalby

FAXE KALKBRUD

Arbejderbyen og stationsområdet ved Søndergårdsvej. Kalkbrændingsanlægget ses i baggrunden

BESKRIVELSE

Faxe kalkbrud er Danmarks største kalkbrud, hvor der har været brudt kalk i mere end 900 år. Kalkbruddet har haft afgørende indvirkning på store dele af udviklingen i Faxe Kommune, hvilket blandt andet ses ved flere kalkstensbygninger i området. Faxe by har udviklet sig som en arbejderby med Faxe Ladeplads som lade- og afskibningshavn til kalkbruddet. Området består i dag af flere større industrikomplekser, herunder kalkbrændingsanlæg, ladeplads samt selve råstofudvindingsområdet. Kulturmiljøet indeholder også administrationsbygning, arbejderby/stationsområde ved Søndergårdsvej og tidligere station ved Baunekulevej.

KULTURMILJØETS VÆRDIER

Området er et nationalt unikt og helstøbt billede på råstofindustriens kulturhistoriske og landskabelige indflydelse. De mange elementer som ladeplads, arbejderby, stationsmiljø og kalkbrud vidner om denne enorme betydning.

BÆRENDE ELEMENTER

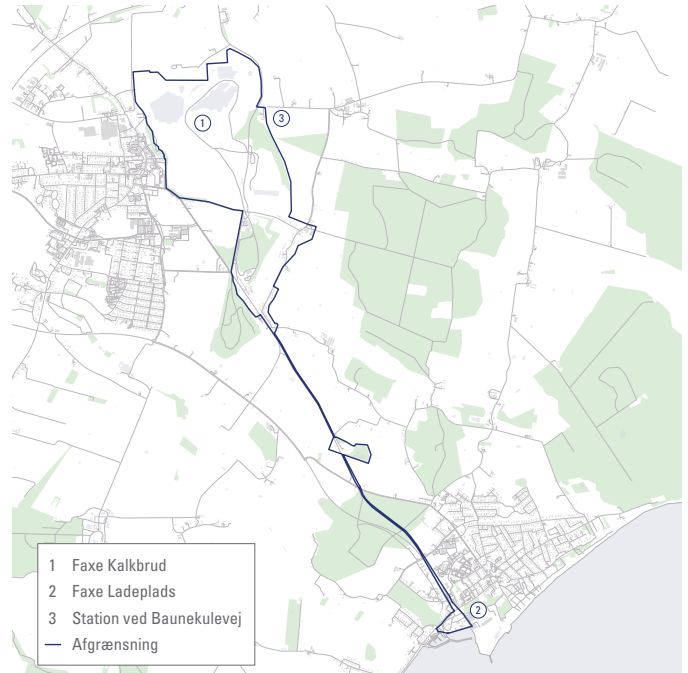
Området formidler som et samlet hele den bærende fortælling og specielt området omkring kalkbruddet og de enorme fabriksanlæg er afgørende for fortællingen sammen med forbindelsen til ladepladsen.

KULTURMILJØETS EGENSKABER

Området er i dag et aktivt kalkbrud og dets primære egenskaber ligger i dets fortsatte virke som industri og området bør derfor tilpasses dette. Dog besidder området, sammen med kalklandets fortælling og udpegningen af Stevns Klint som UNESCO verdensarv, også et stort turisme- og kulturformidlingspotentiale grundet den unikke sammenhæng og kalkbruddets enorme størrelse.

BEMÆRKNINGER

Området er i dag udpeget kulturmiljø, men det anbefales at udvide afgrænsningen. Det anbefales videre at arbejde med forbindelsen mellem ladepladsen og selve kalkbruddet, så de fortællende elementer ikke forsvinder.

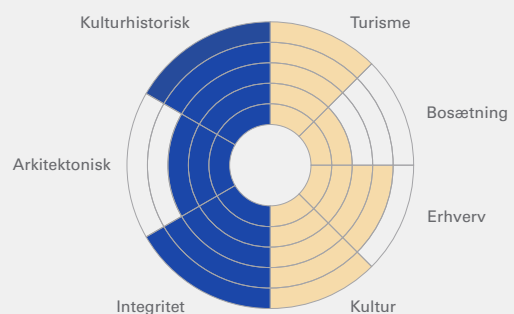

Afgrænsningen omfatter kalkbruddet med forbindelse til Faxe Ladeplads ved kysten

Kommune:	Faxe Kommune
Omfang:	Kulturmiljø nr. 24
Kategori:	Industri – Fabriksanlæg og råstofudvinding
Udpeget i kommuneplan:	Ja
Emne i kommuneplan:	Faxe kalkbrud med banetil Faxe Ladeplads
Adgangsforhold:	Delvist offentlig adgang

● VÆRDISÆTNING

● EGENSKABER

FAXE KALKBRUD

Det enorme, stadigt aktive, kalkbrændningsanlæg

Dele af kalkbruddet er i dag åbnet for offentligheden som rekreativt område

Den tidligere ladeplads er omdannet af flere omgange, men stadig aktiv som afskibningshavn for kalkbruddet

VEMMETOFTTE KLOSTER

Bagsiden af det firelængede barokke kloster, fra parkens område

BESKRIVELSE

Vemmetofte er opført som en herregård, men blev i 1735 omdannet til kloster af Prins Carl. Området består af mange elementer herunder klosterets placering på et fyldt voldsted, et mindre parkanlæg med alléer, oprindelige staldlænger, avlsgård, flere mindre arbejder- og funktionsboliger, samt det omkringliggende herregårdslandskab med skove, alléer, marker og tidligere ladeplads.

KULTURMILJØETS VÆRDIER

Vemmetofte fremstår som et helstøbt herregårdsmiljø med flere velholdte, arkitektoniske bygningselementer. Specielt miljøet omkring klosteret, parken, voldstedet, avlslængerne og gårdspladsen fremstår intakt som et stærkt samlet miljø. Samtidigt rummer miljøet en bredere fortælling med ladeplads, skovridderbolig og de mange arbejder- og funktionsboliger, samt den nærliggende tidligere fæsteby Store Spjellerup.

BÆRENDE ELEMENTER

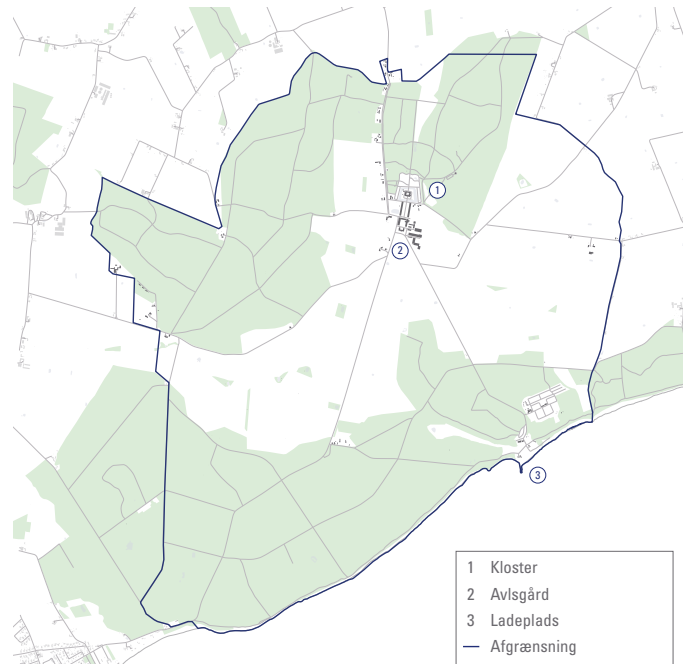
Områdets bærende fortælling er båret af den fremtrædende klosterfortælling og hele aksen omkring avlslængerne, klosteret og parken.

KULTURMILJØETS EGENSKABER

Klosteret har i dag mange funktioner. Selve klosteret fungerer i dag som klosterkollektiv, og den tidligere præstegård er refugium og Bed&Breakfast. Udover disse funktioner drives skovbrug, campingplads, jagt mm. Dette understreger klosterets mange egenskaber, dog fremhæves mulige potentialer inden for turisme i forbindelse med en bedre sammenhæng mellem strand- og campingområdet ved den tidligere ladeplads.

BEMÆRKNINGER

Området bør indgå som et centralt element i en erhvervs- og turismeudvikling med fokus på den historiske sammenhæng mellem vandet, skovene og klosteret.

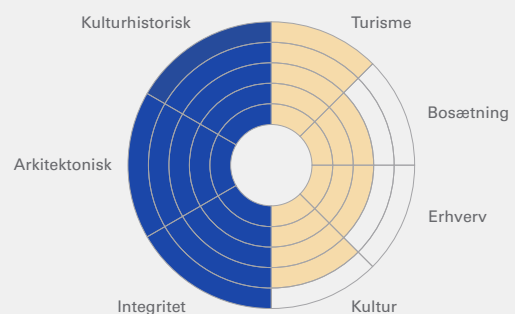

Afgrænsningen omfatter Vemmetofte herregård med omkringliggende mark- og skovlandskab

Kommune:	Faxe Kommune
Omfang:	Kulturmiljø nr. 35
Kategori:	Magt og Tro - Kloster
Udpeget i kommuneplan:	Ja
Emne i kommuneplan:	Herregård Kulturmiljø
Adgangsforhold:	Offentlig adgang

● VÆRDISÆTNING

● EGENSKABER

VEMMETOFT KLOSTER

Klosteret på vandfyldt voldsted, skaber i sammenhæng med avslængerne et veldefineret rum omkring gårdspladsen

Skipperhus ved klosteret tidligere ladeplads

Stuehus til avlsgården. Denne ligger direkte syd for avslængerne. Den midterste avslænge er både en del af avlsgården og klosterets gårdsplads

